

Οι Τρώες έτοιμάζονται να κάψουν το πτώμα του Έκτορος.

(Έργον του Φλάμιαν).

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΩΝ ΜΑΣ

ΤΟΥ ΝΕΝΤΖΕΙ

ΤΟ ΦΥΛΑΧΤΟ

(Τευρικό Διήγημα)

—Τι γιορτή, αλήθεια!... "Ω! τι γιορτή, άντρούλη μου!.. 'Ακόμα τ' αϊτά μου βουίζον άπ' τούς ήχους τών όργάνων! Και τι άφθονία! Τι πλούτος! Τι γλέντι!

Και θαμπομένη άκόμα από τη λαμπρή γιορτή, ή 'Αισά διηγόταν στο σύζυγό της τούς γάμους της κόρης του μονχάρη, ή όποια είχε παντρευτεί ένα λοχία, που μόλις είχε γυρίσει άπ' τόν πόλεμο με τούς άπιστους τούς Έλληνες. Ήταν αλήθεια, λαμπρό παλληγάρι ό λοχίας: παιδί κ' αυτός κ' Έγγονος μονχάρηδον, είχε κτήματα κ' άγαθά κ' ήταν τόσο όμορφος, ώστε όταν πέρασε στο πλευρό της νέφης, πολλές μητέρες πικράθηκαν, γιατί δέν τόν είχαν κάνει γαμπρό τους, και όλες ή κοπέλλες, παρά την απαγόρευση της θρησκείας, τόλμησαν ν' άνασχωρώσουν λίγο τώ γασμάκι τους, μόνο και μόνο γιά νά τις δή.

—Κι ή νύφη!.. έξακολούθησε ή 'Αισά, "Αχ, άντρούλη μου, δέν ξέρεις τί όμορφη ήταν και τί στολίδια είχε! Τά κοσμήματά της θάρταναν ν' άγοράση κανείς όλα μαζί καλά, τώ σπίτι μας, τά χωράφια μας κ' άκόμα τώ σπίτι και τά χωράφια τού άδελφού μου και τού άδελφού σου. Κι όλα αυτά ήσαν κρεμασμένα στο λαμό της. "Α! τί υπέροχο ζευγάρι ήταν.

Ό άντρας χαμογέλασε, γιατί ήξερε πόσο εύκολα ξεπαζόταν ή 'Αισά. Μά αν ό λοχίας ήταν ένας όμορφονός, μήπως κ' αυτοί δέν είχαν τώ γιού τους, ένα λεβέντη ίσαμ' εκεί πάνω, που θά μπορούσε νά συγκριθί στην όμορφιά με κανένα από τά παλληγάρια τού χωριού; Ήταν κ' αυτός στρατιώτης κ' είχε φύγει πριν από τέσσερα χρόνια νά κάνει τή θητεία του σέ κάποια μακρινή χώρα της 'Αραβίας. Σέ λίγο μάλιστα θ' άπολιούταν και θά ξαναγύριζε κοντά τους. "Ω! μά τόν 'Αλλάχ! ό γιός τους άξιζε περισσότερο άπ' όλα τά μονχαρόπουλα τού κόσμου.

—Γυναίκα, ειπε, δέν πρέπει νά ζηλεύουμε τά πλούτη κανενός.

Ό 'Αλλάχ μάς έδωσε δ,τι μάς έδωσε. Έχουμε τά δύο μράτσια τού γιού μας γιά τά γερατιά μας. "Ας παρακαλούμε λοιπόν τώ Θεό νά μάς τόν φέρη γερό.

—Η ζωή μας είναι πολύ σκληρή! φώναξε ή 'Αισά. Με δυσκολία τρώμε κ' αυτό τώ ψωμί μας άκόμα. "Αχ! αυτοί οι χρυσά μαχμουτιέδες, που έλαιταν σάν ήλιοι στο λαμό της νύφης!

Και μά βαθειά δογή τήν πλημμύρισε, άνακατεμένη με τή θλίψη της γιά τώ ξεντεμό τού γιού της. "Ω! ή φτώχη, θά έδινε με χαρά τώ μισό άπ' τώ μερίδιό της στην παράδεισο, γιά νά ήταν ό γιός της στή θεία τού ώραίου λοχία που παντρεύτηκε σήμερα. Βέβαια, ό άντρας της περπαφενούταν με τώ δίκιο του γιά τώ μο-

νάκριό τους, μά πούδς μονχάρης ή προήχοντας θά δεχόταν ποτέ νά τού δώση τήν κόρη του; Ήταν τόσο φτωχή! Η γυναίκα που θάπαινε τώ γιού τους, δέν θάγε ούτε χρυσοσένιττα σουγα, ούτε μαχμουτιέδες γύρω στο λαμό. Ή μόνη της προικα θά ήταν δυό βόδια και δέκα πρόβατα, ίσως....

Όλη τήν ήμέρα, ή 'Αισά δέν σκεφτόταν παρά αυτή τή γιορτή. Αυτή συλλογιόταν τώ βράδι, και τή νύχτα άκόμα. Τήν ειδη και στόνειρό της και τήν άλλη μέρα, πρωί—πρωί, ξαναπήγε στο σπίτι τού μονχάρη, γιατί τώ γλέντι θά βαστούσε τρεις όλόκληρες ήμέρες.

Μέσα στή νυκτική κάμαρα, καθισμένη σ' ένα βελουδένιο ντιβάνι, άνάμεσα σ' όλομέταξα μαξιλάρια, ή ώραία νύφη στεκόταν ασάλευτη μέσα στά πλούσια στολίδια της και δέκα μαχμουτιέδες, σέ δυό σειρές, έλαιταν σάν ήλιοι. Κάθε φορά που ή 'Αισά έβριτανε μέσα σ' αυτή τήν κάμαρα, της ερχόταν νά κλάρη από ζήλεια και πείσμα. "Εφενγε μάλιστα γοήγορα—γοήγορα γιατί φοβόταν μήπως δέν μπορέσει νά κρατηθί ως τώ τέλος.

"Επειτα, θλιβερά ξαναγύριζε στο σπίτι της εκεί κάτω, στην άκρη τού χωριού, στο σπίτι της τώ τόσο μικρό και τόσο άπόμερο, άδστε συχνά έβλεπαν κλέφτες νά τρυφρίζον άπ' έξω τή νύχτα. "Αρκετές φορές μάλιστα τούς είχαν κλέψει μά κάτω ή ένα άρνί.

— Προστάξτε! Προστάξτε!.. Τώ πνεύμα θά τρέξη... Ξέρω τή μαγική λέξι που τώ υποτάζει... 'Υγεια, δύναμη, χρυσάφι... Προστάξτε δ,τι θέλετε! Τώ πνεύμα θά υπακούση...

Αυτά τά λόγια έλεγε ένας άγιος άνθρωπος, καθισμένος καταγής, μπροστά σ' ένα τραπέζι, γεμάτο από τά πιο περιέργα κ' άνόμια πράγματα. Ό άνθρωπος αυτός γιάτρνε τις άρρώστειες και ξόριζε τις μαγειές. Η μακρινά του γενειάδα έφτανε ως τήν κοιλιά του και τώ κεφάλι του, τρυφρισμένο καθώς ήταν μ' ένα όγκωδέστατο τουρμπάνι, έμοιαζε με τεράστιο κεραμίδι.

Είχε έγκατασταθει άκριβώς άπέναντι στο σπίτι τού μονχάρη, όπου γινόταν ό γάμος κ' άρκετός κόσμος είχε μαζευντεί γύρω του, αγοράζοντας φάρμακα, άλλοι γιά τά ξώα τους, άλλοι γιά τά παιδιά τους, άλλοι γιά τις γυναίκες τους κ' άλλοι γιά τόν εαυτό τους. Οι έρωτευμένοι πάλι τού ζητούσαν φίλτρα γιά τις άγατημένες τους.

— Προστάξτε! Προστάξτε!.. φώναζε ό γέρος. Ξέρω τή μαγική λέξι που δαμάζει τά πνεύματα...

Η 'Αισά πλησίασε περιέργη και ρώτησε δευλά:

—"Αγιε άνθρωπε, ξέρεις τώ σαράα που μου τρώει τήν καρδιά; "Αν δέν τώ μαυτεύεις, μάθε το, Είδα τήν άντικυνη νύφη με δέκα μαχμουτιέδες στο λαμό, που έλαιταν σάν ήλιοι. Θάθελα

λοιπόν ν' άποχτήσω κ' εγώ μαχμουτιέδες.
 'Ο άγιος άνθρωπος μισόλισε τ'ά μάτια του και μουρμουρούσε μερικές προσευχές. Έπειτα έβγαλε από ένα συρτάρι του ένα κομμάτι πανή τρίγωνο, γεμάτο έλεγγραφές παράδοξες, και έλεγε :

— Γυναίκα, νά ένα φυλαχτό. Θά σου τ'ό δώσω, άν μου τ'ό πληρώσεις με έικοσι διάδες καλαμπάκια. "Αμα τ'ό πάρης στα χέρια σου, εύχισου ό,τι θέλεις και τ'ό πνεύμα θά σ'έ ύπακούση. Μονάχα εγώ δέν μπορώ νά ζητήσω τίποτε από τ'ό πνεύμα.

'Η 'Αισά τραβήχτηκε πίσω τρομαγμένη, άκούγοντας τήν τιμή που τής ζήτησε. Μά ό άγιος άνθρωπος τής ελετε άμέσως :

— Βλέπω πώς είσαι καλή και τίμια γυναίκα κ' ό 'Αλλάχ θά σ'έ προστατεύη! Δέν θά σου πάρω λοιπόν έικοσι διάδες καλαμπάκια, ούτε δέκα. Δώσε μου μονάχα πέντε διάδες! Τί εινε πέντε διάδες καλαμπάκια, μπροστά στους άναριθμητους μαχμουτιέδες που θ' άποκτήσης ;

Μά ή 'Αισά έξακολούθηκε νά παζαρεύη τήν τιμή και κατέληξαν στις δύο μόνο διάδες.

Έπειτα τής ελετε έξορισμούς θά έλεγε, για νά προσκαλέση τ'ό πνεύμα.

— Διάλεξε μά στιγμή που δέν θά σ'έ βλέπη κανείς και άφοϋ φιλήσης τ'ό φυλαχτό τρεις φορές, φώναξε τή λέξη «Ραχμυλμώθ»! Αυτό εινε τ'ό όνομα τού πνεύματος. «Ραχμυλμώθ — θά πής— σ' έξορκίζω σ' αυτό τ'ό φυλαχτό που κλείνει τ'ό κλειδί των μυστικών σου, νά με ύπακούσης...» και τότε θά τ'ό πής ακόμα τί θέλεις... "Ό,τι κ' άν επιθυμήσης θά τ'ό έχης.

'Η 'Αισά ξεαναγύρισε στο σπίτι της εύχαριστημένη, σφίγγοντας έπάνω στο στήθος της τ'ό πολύτιμο φυλαχτό. Ελεγε άποφασίσει νά μ'ην πη τίποτε σ'άντρα της, όχι γιατί φοβόταν μήπως τή μαλώσει για τ'ό καλαμπάκια, μά γιατί ελεγε τήν ιδέα πώς θάχανε τ'ό φυλαχτό τή δύναμή του.

Γ'ν αυτό, κείνο τ'ό βράδυ δέν τ'ό μίλησε καθόλου για τούς μαχμουτιέδες, με τούς όποιους τόν ελεγε σκοτίζει τήν προηγούμενη βραδιά. Γ'ν αυτό κ' έκεινος τής ελετε :

— Δόξα στον 'Αλλάχ, που σου έβγαλε αυτή τήν τρέλλα. Πρέπει κανείς νά εύχαριστιέται με όσα έχει.

"Ω! πόσο θά ήθελε ή 'Αισά νά τ'ό φωνάξη πώς εινε ήλιθιος, νά τ'ό πη πώς έχει δολόχηρο θησαυρό και πώς έφτανε ένα ξόρα για νά γεμίσουν και τ'ά δύο χέρια της χρυσάφι. Συγκρατήθηκε όσο μπορούσε και δέν ελετε τίποτε. Μά με τή σκέψη της έβλεπε κιόλας τόν έαυτό της στολισμένο με δύο σειρές μαχμουτιέδες γύρω στο λαμό της. Αυτό σειρές μόνο... "Όχι, τέσσερες, πέντε. "Α! ά... "Όταν θά τήν έβλεπε έτσι ή κόρη τού μουχτάρη, θά έσκαζε από τή ζήλεια της.

"Έτσι τ'ό βραδινό φαγητό ήταν σιωπηλό. Τού κάκου ό σύζυγός της προσάθησε νά τήν κάνη νά μιλήση. Δέν έβγαλε ούτε λέξη άπ' τ'ό στόμα της. 'Έξ άλλου ήθελε νά τ'ό κάνη έκπληξη.

"Ένα σωρό σκέψεις τή βασάνιζαν στο μεταξύ. Με ποιό τρόπο τ'ό πνεύμα θά τής έφερνε τούς μαχμουτιέδες ; Θά τ'ό έβλεπε ή ίδια τ'ό πνεύμα; 'Ισως νάδούριζε τ'ό πρωί τούς μαχμουτιέδες κάτω άπ' τ'ό μαξιλάρι της ή μπορεί νά έπεφταν σάν βροχή από τήν κατωδόχο στο τζάκι τήν ώρα που θα συγκύριζε τήν κουζίνα ; Πώς ; Πώς ;

Μετά τ'ό φαγητό, άπομωθήθηκε κ' άφοϋ φίλησε τ'ό φυλαχτό τρεις φορές, ελετε :

— Ραχμυλμώθ, σ' έξορκίζω σ' αυτό τ'ό φυλαχτό που κλείνει τ'ό κλειδί των μυστικών σου, νά με ύπακούσης. Θέλω νά μου φέρης...

Μά στο σημείο αυτό στάθηκε. Πόσα έφερε νά ζητήσει ; Δέκα μαχμουτιέδες ; Έίκοσι ; Τριάντα ; Τέλος, άποφασισε και ελετε :

— Ραχμυλμώθ, θέλω νά μου φέρης τριάντα μαχμουτιέδες... Καθώς έπρόφερε αυτά τ'ά λόγια, ένα ξαφνικό φύσημα τού ανέμου τράναξε τήν πόρτα της εισόδου. 'Η 'Αισά για πρώτη φορά φοβήθηκε. Νόμισε πώς ελεγε ζητήσει πολλά. Μά ήταν άργά πειά. Τ'ό πνεύμα τώρα τήν ελεγε άκούσει...

'Η 'Αισά δέν μπόρεσε νά κλείση μάτι εκείνη τή νύχτα, 'Αδιάκοπα ταραζόταν στο κρεβάτι της, πλάι στο σύζυγό της, κ' ή σκέψη της δούλεγε :

— Πώς τ'ό πνεύμα θά μου φέρη αυτά που ζήτησα ; άναρωτιόταν δλοένα. Τί εύτυχία ! Θά άποχτήσω χρυσάφι ! Θα γίνουμε πλούσιοι !

Και έκανε χίλια σχέδια. Θα γέμιζαν χρυσάφι... 'Ο άντρας της θά γέμιζε μ' αυτό τσουβάλια, βαρέλια, κασέλλες. Θάχτιζαν ένα μεγάλο σπίτι μέσ' στην καρδιά τού χωριού, ένα σπίτι μ' δια τ'ά δωμάτια που τούς χρειαζότουσαν. Θα πάντρευε ύστερα τ'ό γινό της και θάδινε μά μεγάλη γιορτή. "Α! τί γιορτή θά ήταν εκείνη... Αλλά, σ'ά μάνα τού γαμπρού, θά προφύσει ούχα χρυσοκέντητα και θάχε σ'ό λαμό της τόσους μαχμουτιέδες, ώστε θάφταναν ως τή μέση της και θάλαμπαν σάν ήλιου. "Α ! ! !

"Α ! ! ! . Θάχαν ένα σεντούκι για νά κρύβουν τ'ά πλούτη τους — και από πάντων τ'ό φυλαχτό— και πολυάριθμους ύπηρέτες, για νά τούς ύπερασπίζον άπ' τούς κλέφτες. "Α ! αυτοί οι κλέφτες ! Πώς τούς φοβόταν !

Μέ τ'ό φυλαχτό σφιγγένο στα χέρια της, άνατριχίασε μ' αυτή τήν ιδέα και τ'όσφιζε ακόμα περισσότερο έπάνω στην καρδιά της.

Μά μπά ! μονάχα αυτή τή νύχτα θά φοβόταν ακόμα τούς κλέφτες. Κ' έπειτα, ως έμπαιναν κ' αυτή τή νύχτα. Τί θά τούς έκλεβαν ; Ένα-δύ άρνιά τ'ό πολύ. Τί σημασία όμως ελεγε αυτό, άφοϋ τήν άλλη μέρα θά μπορούσαν ν' αγοράσουν δια τ'ά κοπάδια τού χωριού ;

Γιατί όμως τ'ό πνεύμα άργούσε νά παρουσιαστή ; Μήπως τής ελεγε φέρει κιόλας τούς μαχμουτιέδες, χωρίς όμως νά έμφανιστή ;

Μ' αυτή τήν έλπίδα, έχωσε τ'ό χέρι της κάτω άπ' τ'ό μαξιλάρι της. Μά δέν βρήκε τίποτε. Έπειτα, μη μπορώντας πειά νά κρατηθ'ή, πήγε κ' έψαξε στην κουζίνα. Μά ούτε κει βρήκε τίποτε. Τότε ξεαναγύρισε στο κρεβάτι της, όπου ό σύζυγός της κοιμόταν πάντα ήσυχος.

— Πώς τ'ό πνεύμα θά μου φέρη τούς μαχμουτιέδες ; άναρωτήθηκε πάλι.

Μά νά... βήματα άκούστηκαν τήν ίδια στιγμή, μακριά, μά ενδιάκριτα. Κάποιος περνούσε άπ' τ'ό δρόμο. "Ω ! σίγουρα θάταν τ'ό πνεύμα. 'Η 'Αισά τώρα ελεγε τεντώσει τ'αυτιά της κ' άκουγγραζόταν. Τ'ά βήματα άκούγόντουσαν πειά έξω άπ' τ'ό σπίτι... στο κατώφι. Κάποιος προσπαθούσε ν' άνοιξη τήν πόρτα.

— Πώς ; Τ'ά πνεύματα δέν μποροϋν νά μποϋν μέσα στα σπίτια, χωρίς ν' άνοιζον τις πόρτες ;

'Ακούγοντας τ'ό θόρυβο, ό σύζυγός της 'Αισάς ζήτησε ξαφνικά.

— 'Αισά, κλέφτες ! φώναξε.

— Κλέφτες ! επανέλαβε εκείνη, κρημασμένη ακόμα άνάμεσα από τ' όνειρο και τήν πραγματικότητα.

— Ναι... Κλέφτες ! Κλέφτες !... Δέν τούς άκούσ ;

— Ω ! ναι ! Έκανε εκείνη, σπνεροχοιμένη έξαφνα και περίτρομη. Κλέφτες που σίγουρα θέλουν νά κλέψουν τ'ό φυλαχτό μου. Μά όχι... Δέν θά τ'ό κλέψουν.

"Έχωσε άμέσως τ'ό φυλαχτό της στον κόρφο της, πετάχτηκε πάνω και άρπαξε ένα μεγάλο τσεκούρι. Συγχρόνως ό σύζυγός της ξεκρέμασε τ'ό δίκαννο άπ' τόν τοίχο κ' έτσι άρματωμένοι κ' ό δυό διενδύθησαν προς τήν έξοδο και κρύφτηκαν στη σιά.

'Η πόρτα στέναζε πάντα, καθώς τήν έσπρωχταν άπ' έξω. 'Υποχωρούσε άργά κ' αυτό φανέρωνε πώς εκείνος που ελεγε πέσει έπάνω ήταν πολύ δυνατός. "Ηταν όμως ένας ή πολλοί ; Πώς ένας κλέφτης θά μπορούσε νά ληστήγη έτσι φανερά ένα σπίτι ;

"Έξαφνα, ένα τρίξιμο δυνατό άκούστηκε κ' ή πόρτα ύποχώρησε.

Μέσα στη νύχτα, κάτω άπ' τήν λάμψη των άστρων, μά σιλουέτα, ψηλή και τετράγωνη, προχώρησε με προφύλαξη άργά—άργά, σάν νά φοβόταν μήπως ζήτηση τούς νοικοκυρούς.

Τότε ή 'Αισά πετάχτηκε άπ' τή γωνιά της με τ'ό τσεκούρι της υψωμένο.

"Ένα μόνο χτύπημα έφτασε κ' ό άγνωστος σωριάστηκε κάτω, χωρίς νά βγάλη ούτε κραυγή.

— 'Από καιρό μ'εξ έκλεβε, ό παλιάνθρωπος ! φώναξε ή 'Αισά. Δέν θά κλέψη πειά κανένα...

'Ο άντρας της έτρεξε κ' άναψε ένα φως και σούβοντας κ' όι δύο τους κούταξαν τόν σκοταμένο.

Μέσα σ'ε μά λίμνη αίματος κοιτόταν με τ'ό κρανίο του χωρισμένο στα δύο, ό μοναχογιός τους, ό όποιος ελεγε άπολυθεί άπ' τ'ό στρατό κ' ό όποιος ελεγε θελήσει νά κάνη μία εύχάριστη έκπληξη στους γονείς του, γυρίζοντας άπροόπτα.

Τήν άλλη μέρα, όταν έγδυσαν τ'ό πτώμα για νά τ'ό πλύνουν, βρήκαν στη ζώνη του τριάντα χρυσούς μαχμουτιέδες, πλατειούς σάν παλάμες και λαμπρούς σάν ήλιους... NENTZET

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

- "Όταν γεράσει τ'ό δοντάρι, ξεράδια δέν τ'ό λείπουν.
- Τσαγγάρης άξυπόλυτος και ράφτης ξεσομαμένος.
- Τ'ό χτένι τρέφει τ'ά μαλλιά κ' ή άλουσιά της φέρει.
- Έσφρωθήκαν τ'ά σκυλιά και πολεμούν τούς δράκους.
- Που μαγειρεύει φέμματα, κενώνει δειτνα άνέμον.
- Καλόγερος επάχασε, πάλι κρημιούδι δάγασε.
- Και τ'ό λιβάνι καρτερεί και τ'ό κεφί άπαντέγει.
- 'Η νύφη μας καματερή τ'ό κάθε Σάββατο βραδυ.

Θά γέμιζαν σακιά, βαρέλια, κασέλλες!...

